

UCHWAŁA NR 64/III/23
DOLNOŚLĄSKIEJ RADY DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
z dnia 26 maja 2023 r.

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu
Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji
dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023 - 2024

Na podstawie art. 41a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) oraz § 9 ust. 1 uchwały nr 2502/VI/20 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 18 sierpnia 2020 r. w sprawie organizacji i trybu działania Dolnośląskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego na lata 2020 - 2023 uchwała co następuje:

§ 1.

Dolnośląska Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie opiniuje projekt Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2024 z zastrzeżeniem uwag zgłaszanych w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwałę otrzymują:

- 1) Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
- 2) Sejmik Województwa Dolnośląskiego,
- 3) Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Dolnośląskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego

Waldemar Weihs

UWAGI DO PROJEKTU „Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2024”

Lp.	Część dokumentu, nr. strony	Treść uwagi/propozycja zmiany wraz z uzasadnieniem	Treść proponowanego zapisu
1.	Diagnoza – s. 6	Usługi wytchnieniowe mają na celu w coraz większym stopniu tworzyć możliwość dla holistycznego rozwoju osób sprawujących bezpośrednią codzienną opiekę oraz znacząco podnosić poziom ich dobrostanu. Ma to również bezpośrednie przełożenie na poziom opieki nad osobami zależnymi. W tym aspekcie rozwój kwalifikacji, kompetencji i aktywności zawodowej jest bezpośrednio związany z celem usług. Jest to istotne także z punktu widzenia wdrażania systemu Ekonomii Społecznej, którego zadaniem jest wsparcie rozwoju społeczno - zawodowego osób sprawujących bezpośrednią codzienną opiekę nad osobami niesamodzielnymi.	Zmiana zapisu na (...) Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponują czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, podniesienie kompetencji i kwalifikacji w kontekście możliwości powrotu lub utrzymania się na rynku pracy, uczestniczenie w aktywności zawodowej , jak również na załatwienie niezbędnych spraw
2.	Diagnoza s. 19	W diagnozie dziwi taki komunikat: Do dolnośląskich Jednostek Samorządu Terytorialnego za pomoc udzielaną uchodźcom, przekazanych zostało prawie 46 milionów złotych – poinformował na dzisiejszej konferencji prasowej Jarosław Obremski, Wojewoda Dolnośląski. Jaki cel komunikatu?	Należy usunąć lub rozwinąć opis na tel diagnozy.
3.	Diagnoza s. 44	W województwie dolnośląskim aktualnie funkcjonują 2 CUS-y w Prusicach i Pieszycach.	Zmienić na W województwie dolnośląskim aktualnie funkcjonują 3 CUS-y w Prusicach, Pieszycach i Jedlinie Zdroju.
4.	Diagnoza s. 46	W związku z: 1) Uchwałą Rady Ministrów nr 135 z 22.06.22 Przyjmującą Strategię Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do 2030 r. (z perspektywą do 2035) 2) Działaniami, o których mowa w poniższym punkcie 2 postulujemy dodanie propozycji zapisów. Ad 1) Strategia przyjęła: S. 82 - 84: „1.6 Kadry realizujące usługi społeczne w pomocy społecznej. Podstawą świadczenia usług społecznych w środowisku	Należy dodać od s. 49. Wg potrzeb możliwa redakcja stylistyczna, która zarazem nie powinna wpłynąć na treść merytoryczną przekazu. Potrzeby dolnośląskich jednostek pomocy społecznej w zakresie wdrożenia koncepcji deinstytucjonalizacji oraz rozwoju usług społecznych, zebrane w 4 obszarach: 1. wsparcie merytoryczne i finansowe w procesie przekształcania Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) w Centra Usług Społecznych (CUS), 2. organizacja systemu rozwoju kompetencji oraz wsparcia kadr,

	<p>zamieszkania jest personel świadczący te usługi (...) Kluczem do wysokiej jakości wszelkich usług wspierających jest zmotywowana i chętna do pracy kadra. Założeniem dokumentu na najbliższe lata jest m.in. rozwój i wzmocnienie kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, w szczególności kadry świadczącej usługi społeczne, w tym przede wszystkim przez ofertę szkoleniową dostosowującą kadrę do zachodzących zmian, zgodnych z kierunkami działań planowanymi w Strategii. Ponadto, w założeniach do nowej perspektywy finansowej planowanej na lata 2021–2027, ministerstwo kładzie nacisk na działania promujące zawód pracownika socjalnego i budujące prestiż zawodowy. (...) 2.1 Podmioty ekonomii społecznej Z uwagi na swój oddolny charakter i lokalne zakorzenienie podmioty ekonomii społecznej są, obok samorządów, kluczowym elementem systemu zapewniającego szeroki dostęp do usług społecznych świadczonych w sposób aktywizujący i angażujący społeczność lokalną. (...) Działalność podmiotów ekonomii społecznej w obszarze usług społecznych pozwala nie tylko uzupełniać samorządową ofertę, ale również wspiera proces diagnozowania realnych potrzeb odbiorców oraz dostosowania do nich prowadzonych działań, a także aktywizować społeczność lokalną w sprawach jej bezpośrednio dotyczących. W rezultacie ostateczni odbiorcy mają dostęp do usług odpowiadających na ich konkretne i indywidualne potrzeby, sprzyjających jednocześnie włączaniu się w życie społeczności lokalnej i świadczonych przez zakorzenione w niej podmioty. (...) Istotnym wyzwaniem jest stworzenie warunków pozwalających na jeszcze silniejsze włączenie podmiotów ekonomii społecznej w rynek usług społecznych. Pozwoli to na zaspokajanie potrzeb wspólnot lokalnych i ich mieszkańców</p>	<p>3. wsparcie w rozwoju podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach), 4. wsparcie w zakresie zapewnienia trwałości usług.</p> <p>Ad. 1 Odnosząc się do obszaru wsparcia w procesie przekształcania OPS w CUS, niezbędne jest:</p> <ul style="list-style-type: none">– skierowanie do wójtów/burmistrzów/prezydentów oraz rad gmin informacji o czekających gminy zmianach w polityce społecznej ukierunkowanych na usługi społeczne w ramach tworzonych CUS (wiedza o nieuniknionych zmianach powinna przyczynić się do uwzględniania ich w strategicznych dokumentach, przygotowywania się do ich wdrożenia, nawiązywania współpracy z instytucjami pozarządowymi oraz budowania niezbędnych partnerstw),– przybliżanie problematyki usług społecznych i zmian w polityce społecznej decydom miast i gmin podczas spotkań, konferencji, itp. – promowanie zaspokajania potrzeb z wykorzystaniem usług społecznych (organizacja kampanii społecznych)– aktywne wsparcie (merytoryczne i finansowe) procesów przekształcania OPS w CUS, zwłaszcza w kontekstach: planowania procesu przekształcenia, diagnozowania potrzeb mieszkańców, specyfikacji i wyceny usług, tworzenia programów usług społecznych oraz wdrażania i ewaluowania usług. Wsparcie realizowane powinno być we współpracy z:<ul style="list-style-type: none">a) z kadrami OPS,b) z lokalnymi władzami samorządowymi,c) z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej,d) ze społecznościami lokalnymi– konieczność wsparcia finansowego dla rozwoju zaplecza infrastrukturalnego do realizacji usług zwłaszcza w gminach
--	--	---

	<p>przy jednoczesnym wzmocnieniu PES realizujących funkcje reintegracyjne wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy w społeczności lokalnej, a tym samym ograniczenia ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.</p> <p>Ad 2) Dolnośląskie Forum Pomocy Społecznej – struktura zrzeszająca Instytucje Pomocy Społecznej z obszaru całego województwa zdiagnozowały w wielomiesięcznym procesie, o którym mowa poniżej niezbędne potrzeby warunkujące wdrożenie i rozwój usług społecznych. Stąd należy te wnioski dodać do diagnozy. Ze względów redakcyjnych propozycje mogą zostać zmodyfikowane stylistycznie. Proces diagnozy objął:</p> <p>1. Spotkanie 20 Ośrodków Pomocy Społecznej zrzeszonych w 2022 roku w DFPS. Podczas wydarzenia Forum dyskutowało nad szerokim i wielopoziomowym kontekstem usług społecznych. Na spotkanie zaproszono Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.</p> <p>2. Zaproszenie: – Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu do uczestniczenia w procesie promocji i realizacji działań wypracowujących stanowisko wobec problematyki wdrażania systemu usług społecznych, – Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej do uczestniczenia w procesie promocji i realizacji działań wypracowujących stanowisko wobec problematyki wdrażania systemu usług społecznych. Powyższe Instytucje promowały aktywnie działanie poprzez własne kanały komunikacji.</p> <p>3. Zorganizowanie wizyty studyjnej Przedstawielek i Przedstawicieli dolnośląskich Ośrodków Pomocy Społecznej i organizacji pozarządowych w Centrum Usług Społecznych w Goleniowie. W wizycie uczestniczyło 12 podmiotów.</p>	<p>wiejskich i gminach z niskimi dochodami (w szczególności lokalowego i technicznego)</p> <p>– uwzględnienie w zakresie planowanych zmian odmiennej specyfiki (zwłaszcza w zakresie zasobów i potrzeb) gmin wiejskich, które wymagają większego wsparcia.</p> <p>Ad. 2 Aby skutecznie wdrażać usługi społeczne, niezbędna jest przemyślana polityka w zakresie organizacji systemu rozwoju kompetencji oraz wsparcia kadr obejmująca:</p> <p>– wdrożenie nieodpłatnych szkoleń dających uprawnienia do zatrudnienia w CUS na stanowiskach kierowniczych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, czy organizatorów usług społecznych (co umożliwi zatrudnienie kompetentnej kadry zgodnie z wymogami ustawowymi)</p> <p>– organizacja systemu edukacji i wzmocnienie kompetencji kadr OPS/CUS w aspektach branżowych i interpersonalnych (w związku z już odczuwanymi brakami kadrowymi w pomocy społecznej nadal niezbędne jest ułatwianie nabycia kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, a także rozwoju kompetencji osób zaangażowanych w organizację i realizację usług społecznych)</p> <p>– rozwój systemu wsparcia dla kadr w postaci superwizji, coachingu, pomocy psychologicznej (w celu udzielenia wsparcia w przeżywanych kryzysach, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zapobiegnięciu utraci doświadczonego pracowników);</p> <p>– stworzenie możliwości edukacji kadr oraz organizacji superwizji, coachingu, pomocy psychologicznej w ramach programów europejskich realizowanej bezpośrednio przez same instytucje pomocy społecznej, wraz z wdrażaniem projektów dedykowanych dla klientów systemu pomocy społecznych oraz</p>
--	--	--

		<p>4. Zorganizowanie konferencji wypracowującej stanowisko Forum wobec problematyki rozwoju usług społecznych, w szczególności z wykorzystaniem ustawowego modelu Centrów Usług Społecznych. W wydarzeniu uczestniczyło 27 podmiotów, w tym Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.</p> <p>5. Opracowanie rekomendacji przez Zarząd Forum, a następnie ich aktywne konsultowanie z członkami Forum</p>	<p>odbiorców usług społecznych.</p> <p>Tego rodzaju edukacja jest planowana do wdrożenia w ramach projektów edukacyjnych w Programie Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska np. w kontekście kadr nauczycielskich.</p> <p>Różnorodna specyfika koniecznych do zrealizowania działań tworzy potrzebę praktycznej edukacji i realizowania innych działań wspierających kadry. Ich specyfika wynika z indywidualnych, często bardzo lokalnych potrzeb instytucji i mieszkańców. Dlatego należy stworzyć instytucjom możliwość wzmacniania kadr niezależnie od odgórnie wdrażanych modeli edukacji i wsparcia. - wsparcie gmin w zakresie wynagrodzeń dla pracowników OPS i CUS.</p> <p>Ad. 3 Wsparcie rozwoju partnerskiego i partycypacyjnego modelu zarządzania politykami społecznymi na szczeblach lokalnych, aby wypełnić ustawowy obowiązek realizacji usług społecznych. W tym celu należy podjąć inicjatywy w kierunku:</p> <ul style="list-style-type: none">- edukacji i wsparcia w tworzeniu nowych podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach)- organizacji spotkań jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej celem przedstawienia oferty swej działalności i nawiązania współpracy (np. w formie targów usług)- publikacji i aktualizacji bazy teleadresowej organizacji pozarządowych i Podmiotów Usług Społecznych z terenu województwa dolnośląskiego i obszarów ich działalności na stronach samorządu województwa <p>Ad. 4 Duże obawy przed podjęciem decyzji o przekształceniu OPS w CUS budzi konieczność zapewnienia trwałości usług i trudnymi do przewidzenia (m.in. w kontekście sytuacji ekonomiczno – gospodarczej) możliwościami gmin w tym zakresie. Aby problem</p>
--	--	---	---

			<p>ten nie zastopował pożądanym zmian należy wdrożyć wsparcie w zakresie zapewnienia trwałości usług. Sprzyjać temu będzie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – systematyczna edukacja w zakresie możliwości i sposobów finansowania usług społecznych poprzez pozyskiwanie funduszy pochodzących z budżetów samorządowych wspieranych budżetami regionu, kraju, Unii Europejskiej oraz od osób korzystających z usług (w przypadku odpowiedniej zamożności) – budowanie i upowszechnianie modelu dobrych praktyk w zakresie realizowanych usług społecznych – rozwój usług w ujęciu długoletnim, a nie tylko projektowym, co oznacza konieczność wdrożenia usług do systemu wieloletniego ich finansowania – konieczność zbudowania systemu wsparcia finansowego CUS po okresie wdrażania funduszy UE – stworzenie możliwości spotkań CUS w celu wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i inspirowania się
5.	Projekt Planu s. 10	<p>Jest II.4. Zasady monitorowania Planu Dokument będzie podlegał monitoringowi, który zapewni zgodność działań finansowanych ze środków europejskich oraz środków własnych Samorządu Województwa z właściwymi dokumentami strategicznymi oraz pozwoli na bieżąco weryfikować stan realizacji Planu. Dokument, w zależności od potrzeb, może być aktualizowany.</p> <p>Zasadne aby tak jak RPD1 jest wzorowany na krajowym programie, w tym aspekcie był również wzorowany na poniższym zapisie z krajowej strategii: „Monitorowanie wdrażania założeń strategii będzie się odbywać w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, zwłaszcza organizacji społeczeństwa</p>	<p>Zmienić na II.4. Zasady monitorowania Planu Dokument będzie podlegał monitoringowi, który zapewni zgodność działań finansowanych ze środków europejskich oraz środków własnych Samorządu Województwa z właściwymi dokumentami strategicznymi oraz pozwoli na bieżąco weryfikować stan realizacji Planu. Dokument, w zależności od potrzeb, może być aktualizowany.</p> <p>Dokument będzie podlegał partycypacyjnemu monitoringowi i ewaluacji zgodnie z Zasadami Partnerstwa. W procesie tym będą uczestniczyć przedstawiciele regionalnych porozumień i federacji zrzeszające podmioty odpowiedzialne za wdrażanie usług, w tym min. Dolnośląskiego Forum Pomocy Społecznej, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Szczegółowe zasady</p>

		<p>obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio we wskazanych w dokumencie obszarach. W Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej zostanie powołany Zespół ds. realizacji Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.). W jego skład wejdą przedstawiciele administracji centralnej. Do pracy w Zespole zostaną zaproszeni, na zasadzie dobrowolności, przedstawiciele samorządów wojewódzkich i lokalnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych, które działają w obszarach objętych strategią, jak również przedstawiciele strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zespół opracuje propozycję planu wdrażania strategii (w wymiarze 2–3-letnim), który będzie przekazywany do decyzji ministra koordynującego realizację Strategii. Zespół opracuje również szczegółowy sposób monitorowania postępu realizacji działań zaplanowanych w dokumencie oraz określi cykliczność sprawozdań z ich realizacji. Punktem odniesienia w monitorowaniu realizacji działań będzie opracowany zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji strategii na poziomie celów strategicznych.”</p>	<p>monitoringu i ewaluacji zostaną opracowane przy koordynacji DOPS.</p>
6.	Projekt Planu s. 13	<p>Na s. 13 jest: Realizacja powyższych działań priorytetowych możliwa będzie poprzez: Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym Diagnoza RPDI jak i sytuacja w obszarze oraz opis wniosków nie przedstawiają potrzeb w kontekście podjęcia powyższych działań. Ponadto: Polski system wypracował po wielu latach model Centrów Usług Społecznych. Zgodnie z jego zasadami Centra mają działać lokalnie na szczeblach gmin w oparciu o polski model</p>	<p>Proponujemy, aby w miejsce: Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym przedstawić zapis: 1. wsparcie merytoryczne i finansowe w procesie przekształcania Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) w Centra Usług Społecznych (CUS), W szczególności: - informowanie, promowanie oraz edukacja wójtów/burmistrzów/prezydentów oraz rad gmin o czekających gminy zmianach w polityce społecznej ukierunkowanych na usługi społeczne. - aktywne wsparcie (merytoryczne i finansowe) procesów</p>

	<p>administracyjny. CUS-y mogą być także tworzone przez kilka gmin.</p> <p>Modele świadczenia usług były wielokrotnie trenowane począwszy od Inicjatywy Wspólnotowej Equal, a następnie w kolejnych perspektywach - trenowano min. modele wokół niepełnosprawności, bezdomności, dzieci i młodzieży czy zdrowia psychicznego. Ośrodki Pomocy Społecznej i organizacje pozarządowe skupione w Dolnośląskim Forum Pomocy Społecznej spotykały się w Urzędzie Marszałkowskim przedstawiając opinię w tym temacie. Powtarzając tą opinię: System Pomocy Społecznej aby rozwinął model w kontekście wdrożenia systemu Usług Społecznych potrzebuje:</p> <ol style="list-style-type: none">(1) stabilnego i czytelnego prawa,(2) stałego rozwoju kompetencji kadr,(3) rozwoju systemowej współpracy z lokalnym otoczeniem - tj. podmiotami wspierającymi, w szczególności Jednostkami Samorządu Terytorialnego i podmiotami realizujących usługi, w szczególności Podmiotami Ekonomii Społecznej oraz(4) środków przeznaczonych do kontraktowania usług (w tym pochodzących z budżetów samorządowych, osób korzystających z usług w przypadku odpowiedniej zamożności oraz wspieranych budżetami regionu i kraju). <p>Zatem nie jest dostrzegana potrzeba tworzenia kolejnych modeli.</p> <p>Wnioskujemy aby środki na tzw. kolejny model zostały przekierowane na powyższe aspekty w szczególności edukację i wsparcie przygotowujące realizację usług przez OPSy oraz Podmioty Ekonomii Społecznej (poza zmianami prawnymi, które może dokonać tylko parlament).</p> <p>Należy również zwrócić uwagę, że modelowe Centra nie powinny zastępować istniejących jednostek samorządu terytorialnego, które docelowo i tak będą musiały realizować usługi. Nie można systemowo zrezygnować z tej odpowiedzialności na rzecz okresowo istniejących struktur. Należy tworzyć system zachęt i kompetencji, w którym to jednostki samorządu terytorialnego z udziałem Podmiotów</p>	<p>przekształcania OPS w CUS, zwłaszcza w kontekstach: planowania procesu przekształcenia, diagnozowania potrzeb mieszkańców, specyfikacji i wyceny usług, tworzenia programów usług społecznych oraz wdrażania i ewaluowania usług. Wsparcie realizowane powinno być we współpracy z:</p> <ol style="list-style-type: none">a) z kadrami OPS,b) z lokalnymi władzami samorządowymi,c) z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej,d) ze społecznościami lokalnymi <p>- wsparcie finansowe dla rozwoju zaplecza infrastrukturalnego do realizacji usług zwłaszcza w gminach wiejskich i gminach z niskimi dochodami (w szczególności lokalowego i technicznego)</p> <p>2. organizacja systemu rozwoju kompetencji oraz wsparcia kadr, W szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">- wdrożenie nieodpłatnych szkoleń dających uprawnienia do zatrudnienia w CUS na stanowiskach kierowniczych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, czy organizatorów usług społecznych (co umożliwi zatrudnienie kompetentnej kadry zgodnie z wymogami ustawowymi)- organizacja systemu edukacji i wzmacnianie kompetencji kadr OPS/CUS w aspektach branżowych i interpersonalnych (w związku z już odczuwanymi brakami kadrowymi w pomocy społecznej nadal niezbędne jest ułatwianie nabycia kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, a także rozwoju kompetencji osób zaangażowanych w organizację i realizację usług społecznych)- rozwój systemu wsparcia dla kadr w postaci superwizji, coachingu, pomocy psychologicznej (w celu udzielenia wsparcia w przeżywanych kryzysach, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zapobiegnięciu utraci doświadczonych pracowników);
--	---	--

		<p>Ekonomii Społecznej będą wstanie przygotować się, a następnie uruchomić narzędzie ustawowe, którym jest CUS. W przeciwnym wypadku trwałość przedsięwzięcia zakończy się wraz z końcem europejskiego finansowania, a mieszkańcy regionu pozostaną bez realizatorów usług.</p> <p>Podsumowując aktualnie szczególnie istotne jest wsparcie lokalnych OPSów i Podmiotów Ekonomii Społecznej, których jest niezmiernie mało lub mają niewystarczający potencjał aby przygotowywać się do aktywnego planowania i realizowania usług we współpracy z lokalnymi społecznościami.</p>	<p>– stworzenie możliwości edukacji kadr oraz organizacji superwizji, coachingu, pomocy psychologiczne w ramach programów europejskich realizowanej bezpośrednio przez same instytucje pomocy społecznej, wraz z wdrażaniem projektów dedykowanych dla klientów systemu pomocy społecznych oraz odbiorców usług społecznych.</p> <p>3. wsparcie w rozwoju podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach), W szczególności: – edukacja i wsparcie w tworzeniu nowych podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach) – organizacja spotkań jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej celem przedstawienia oferty swej działalności i nawiązania współpracy (np. w formie targów usług) – publikacja i aktualizacja bazy teleadresowej organizacji pozarządowych i Podmiotów Usług Społecznych z terenu województwa dolnośląskiego i obszarów ich działalności na stronach samorządu województwa</p> <p>4. wsparcie w zakresie zapewnienia trwałości usług. W szczególności: systematyczna edukacja w zakresie możliwości i sposobów finansowania usług społecznych poprzez pozyskiwanie funduszy pochodzących z budżetów samorządowych wspieranych budżetami regionu, kraju, Unii Europejskiej oraz od osób korzystających z usług (w przypadku odpowiedniej zamożności) – budowanie i upowszechnianie modelu dobrych praktyk w zakresie realizowanych usług społecznych – rozwój usług w ujęciu długoletnim, a nie tylko projektowym, co oznacza konieczność wdrożenia usług do systemu wieloletniego ich finansowania – konieczność zbudowania systemu wsparcia</p>
--	--	--	---

			finansowego CUS po okresie wdrażania funduszy UE – stworzenie możliwości spotkań CUS w celu wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i inspirowania się
7.	Projekt planu S. 17	<p><i>Jako realizatora działania nr 4</i> <i>Podnoszenie kompetencji kadr systemu, pomocy i integracji społecznej oraz systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej.</i></p> <p>Wskazano DOPS.</p> <p>Proponujemy dodać obok DOPS: instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi</p> <p>Uważamy, że należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budować współodpowiedzialność z podnoszenie kompetencji wśród samych instytucji, 2) tworzyć możliwość aby specyficzne dla danej jednostki kompetencje wynikające z indywidualnych potrzeb, w tym wynikające z procesów przygotowywania się oraz rozwijania kompetencji w obszarze usług społecznych mogły być kontraktowane bezpośrednio przez sam podmiot odpowiedzialny za ich realizację, 3) tworzyć możliwość kontraktowania usług edukacyjnych przez lokalne partnerstwa, które zamierzają lokalnie wdrażać wspólnie usługi społeczne (np. w przypadku OZN: CUS + PES Szkolenia oraz warsztaty wypracowujące system reintegracji społeczno - zawodowej osób z niepełnosprawnościami w miejscowości X, w oparciu konkretne lokalne zasoby). <p>Zarazem zasadne aby szereg nurtów edukacyjnych wspólnych dla OPS/CUS z całego województwa pozostawić do organizacji przez DOPS. Przykładem może być przygotowanie Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych koordynujących działania CUS.</p>	<p>Zmiana na: DOPS, instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi.</p>
8.	Projekt planu	Kryterium z mniejszą wagą punktową	Kryterium z mniejszą wagą punktową

	S. 20	<p>1. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.</p>	<p>1. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>
9.	Projekt planu S. 21	<p>Jest</p> <p>Niewykorzystany potencjał doświadczenia zawodowego i życiowego seniorów w zakresie włączania ich w realizację działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia.</p> <p>Proponujemy</p> <p>Niewykorzystany potencjał doświadczenia zawodowego i życiowego seniorów w zakresie włączania ich w lokalną aktywność społeczną i zawodową</p> <p>Nie zasadne ograniczanie aktywności seniorów do obszaru pomocy dla osób potrzebujących wsparcia. Należy umożliwiać szerokie możliwości aktywności co będzie sprzyjać także lepszej kondycji psychicznej i fizycznej dla seniorów.</p>	<p>Proponujemy</p> <p>Niewykorzystany potencjał doświadczenia zawodowego i życiowego seniorów w zakresie włączania ich w lokalną aktywność społeczną i zawodową</p>
10.	Projekt planu s. 22	<p>Realizacja powyższych działań priorytetowych możliwa będzie poprzez:</p> <p>Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym</p> <p>Diagnoza RPDI jak i sytuacja w obszarze oraz opis wniosków nie przedstawiają potrzeb w kontekście podjęcia powyższych działań.</p> <p>Ponadto:</p> <p>Polski system wypracował po wielu latach model Centrów Usług Społecznych. Zgodnie z jego zasadami Centra mają</p>	<p>Proponujemy, aby w miejsce:</p> <p>Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym</p> <p>przedstawić zapis:</p> <p>1. wsparcie merytoryczne i finansowe w procesie przekształcania Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) w Centra Usług Społecznych (CUS),</p> <p>W szczególności:</p> <p>- informowanie, promowanie oraz edukacja wójtów/burmistrzów/prezydentów oraz rad gmin o czekających gminy zmianach w polityce społecznej ukierunkowanych na usługi społeczne.</p>

	<p>działać lokalnie na szczeblach gmin w oparciu o polski model administracyjny. CUS-y mogą być także tworzone przez kilka gmin.</p> <p>Modele świadczenia usług były wielokrotnie trenowane począwszy od Inicjatywy Wspólnotowej Equal, a następnie w kolejnych perspektywach - trenowano min. modele wokół niepełnosprawności, bezdomności, dzieci i młodzieży czy zdrowia psychicznego. Ośrodki Pomocy Społecznej i organizacje pozarządowe skupione w Dolnośląskim Forum Pomocy Społecznej spotykały się w Urzędzie Marszałkowskim przedstawiając opinię w tym temacie. Powtarzając tę opinię: System Pomocy Społecznej aby rozwinął model w kontekście wdrożenia systemu Usług Społecznych potrzebuje:</p> <ol style="list-style-type: none">(1) stabilnego i czytelnego prawa,(2) stałego rozwoju kompetencji kadr,(3) rozwoju systemowej współpracy z lokalnym otoczeniem - tj. podmiotami wspierającymi, w szczególności Jednostkami Samorządu Terytorialnego i podmiotami realizujących usługi, w szczególności Podmiotami Ekonomii Społecznej oraz(4) środków przeznaczonych do kontraktowania usług (w tym pochodzących z budżetów samorządowych, osób korzystających z usług w przypadku odpowiedniej zamożności oraz wspieranych budżetami regionu i kraju). <p>Zatem nie jest dostrzegana potrzeba tworzenia kolejnych modeli.</p> <p>Wnioskujemy aby środki na tzw. kolejny model zostały przekierowane na powyższe aspekty w szczególności edukację i wsparcie przygotowujące realizację usług przez OPSy oraz Podmioty Ekonomii Społecznej (poza zmianami prawnymi, które może dokonać tylko parlament).</p> <p>Należy również zwrócić uwagę, że modelowe Centra nie powinny zastępować istniejących jednostek samorządu terytorialnego, które docelowo i tak będą musiały realizować usługi. Nie można systemowo zrezygnować z tej odpowiedzialności na rzecz okresowo istniejących struktur. Należy tworzyć system zachęt i kompetencji, w którym to</p>	<p>- aktywne wsparcie (merytoryczne i finansowe) procesów przekształcania OPS w CUS, zwłaszcza w kontekstach: planowania procesu przekształcenia, diagnozowania potrzeb mieszkańców, specyfikacji i wyceny usług, tworzenia programów usług społecznych oraz wdrażania i ewaluowania usług. Wsparcie realizowane powinno być we współpracy z:</p> <ol style="list-style-type: none">a) z kadrami OPS,b) z lokalnymi władzami samorządowymi,c) z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej,d) ze społecznościami lokalnymi <p>- wsparcie finansowego dla rozwoju zaplecza infrastrukturalnego do realizacji usług zwłaszcza w gminach wiejskich i gminach z niskimi dochodami (w szczególności lokalowego i technicznego)</p> <p>2. organizacja systemu rozwoju kompetencji oraz wsparcia kadr, W szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">- wdrożenie nieodpłatnych szkoleń dających uprawnienia do zatrudnienia w CUS na stanowiskach kierowniczych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, czy organizatorów usług społecznych (co umożliwi zatrudnienie kompetentnej kadry zgodnie z wymogami ustawowymi)- organizacja systemu edukacji i wzmacnianie kompetencji kadr OPS/CUS w aspektach branżowych i interpersonalnych (w związku z już odczuwanymi brakami kadrowymi w pomocy społecznej nadal niezbędne jest ułatwianie nabycia kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, a także rozwoju kompetencji osób zaangażowanych w organizację i realizację usług społecznych)- rozwój systemu wsparcia dla kadr w postaci superwizji, coachingu, pomocy psychologicznej (w celu udzielenia wsparcia w przeżywanych kryzysach, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zapobiegnięciu utraci doświadczonych pracowników);
--	--	---

		<p>jednostki samorządu terytorialnego z udziałem Podmiotów Ekonomii Społecznej będą w stanie przygotować się, a następnie uruchomić narzędzie ustawowe, którym jest CUS. W przeciwnym wypadku trwałość przedsięwzięcia zakończy się wraz z końcem europejskiego finansowania, a mieszkańcy regionu pozostaną bez realizatorów usług.</p> <p>Podsumowując aktualnie szczególnie istotne jest wsparcie lokalnych OPSów i Podmiotów Ekonomii Społecznej, których jest niezmiernie mało lub mają niewystarczający potencjał aby przygotowywać się do aktywnego planowania i realizowania usług we współpracy z lokalnymi społecznościami.</p>	<p>– stworzenie możliwości edukacji kadr oraz organizacji superwizji, coachingu, pomocy psychologiczne w ramach programów europejskich realizowanej bezpośrednio przez same instytucje pomocy społecznej, wraz z wdrażaniem projektów dedykowanych dla klientów systemu pomocy społecznych oraz odbiorców usług społecznych.</p> <p>3. wsparcie w rozwoju podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach), W szczególności: – edukacja i wsparcie w tworzeniu nowych podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach) – organizacja spotkań jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej celem przedstawienia oferty swej działalności i nawiązania współpracy (np. w formie targów usług) – publikacja i aktualizacja bazy teleadresowej organizacji pozarządowych i Podmiotów Usług Społecznych z terenu województwa dolnośląskiego i obszarów ich działalności na stronach samorządu województwa</p> <p>4. wsparcie w zakresie zapewnienia trwałości usług. W szczególności: systematyczna edukacja w zakresie możliwości i sposobów finansowania usług społecznych poprzez pozyskiwanie funduszy pochodzących z budżetów samorządowych wspieranych budżetami regionu, kraju, Unii Europejskiej oraz od osób korzystających z usług (w przypadku odpowiedniej zamożności) – budowanie i upowszechnianie modelu dobrych praktyk w zakresie realizowanych usług społecznych – rozwój usług w ujęciu długoletnim, a nie tylko projektowym, co oznacza konieczność wdrożenia usług do systemu wieloletniego ich finansowania – konieczność zbudowania systemu wsparcia</p>
--	--	---	---

			finansowego CUS po okresie wdrażania funduszy UE – stworzenie możliwości spotkań CUS w celu wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i inspirowania się
11.	Projekt S. 24	<p>Jest</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Korzystanie z potencjału seniorów poprzez włączanie ich w realizację działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia (np. świadczenie usług sąsiedzkich, usług asystenckich) - Organizowanie szkoleń dla seniorów umożliwiających im pełnienie powyższych ról. <p style="text-align: center;">Proponujemy zmianę na</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Korzystanie z potencjału seniorów poprzez włączanie ich min. w realizację działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia (np. świadczenie usług sąsiedzkich, usług asystenckich) - Organizowanie szkoleń dla seniorów umożliwiających im pełnienie powyższych i innych ról umożliwiających utrzymanie aktywności społeczno - zawodowej. 	<p style="text-align: center;">Proponujemy zmianę na</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Korzystanie z potencjału seniorów poprzez włączanie ich min. w realizację działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia (np. świadczenie usług sąsiedzkich, usług asystenckich) - Organizowanie szkoleń dla seniorów umożliwiających im pełnienie powyższych i innych ról umożliwiających utrzymanie aktywności społeczno - zawodowej.
12.	Projekt planu s. 25	<p>Jest</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadr systemu, pomocy i integracji społecznej oraz systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej</p> <p>Wskazano DOPS. Proponujemy dodać obok DOPS: instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi</p> <p>Uważamy, że należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budować współodpowiedzialność z podnoszenie kompetencji wśród samych instytucji, 2) tworzyć możliwość aby specyficzne dla danej jednostki kompetencje wynikające z indywidualnych potrzeb, w tym wynikające z procesów przygotowywania się oraz rozwijania kompetencji w obszarze usług społecznych mogły być 	Zmiana na: DOPS, instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi.

		<p>kontraktowane bezpośrednio przez sam podmiot odpowiedzialny za ich realizację,</p> <p>3) tworzyć możliwość kontraktowania usług edukacyjnych przez lokalne partnerstwa, które zamierzają lokalnie wdrażać wspólnie usługi społeczne (np. w przypadku usług dla seniorów: CUS + PES Szkolenia oraz warsztaty wypracowujące system świadczenia usług w miejscowości X, w oparciu konkretne lokalne zasoby).</p> <p>Zarazem zasadne aby szereg nurtów edukacyjnych wspólnych dla OPS/CUS z całego województwa pozostawić do organizacji przez DOPS. Przykładem może być przygotowanie Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych.</p>	
13.	Projekt planu S. 27	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>2. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.</p>	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>2. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>
14.	Projekt planu S. 32	<p>Jest</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadr systemu, pomocy i integracji społecznej oraz systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej</p> <p>Wskazano DOPS.</p> <p>Proponujemy dodać obok DOPS: instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi</p> <p>Uważamy, że należy:</p> <p>1) budować współodpowiedzialność z podnoszenie kompetencji wśród samych instytucji,</p>	<p>Zmiana na:</p> <p>DOPS, instytucje pomocy społecznej oraz partnerstwa instytucji pomocy społecznej wdrażające usługi.</p>

		<p>2) tworzyć możliwość aby specyficzne dla danej jednostki kompetencje wynikające z indywidualnych potrzeb, w tym wynikające z procesów przygotowywania się oraz rozwijania kompetencji w obszarze usług społecznych mogły być kontraktowane bezpośrednio przez sam podmiot odpowiedzialny za ich realizację,</p> <p>3) tworzyć możliwość kontraktowania usług edukacyjnych przez lokalne partnerstwa, które zamierzają lokalnie wdrażać wspólnie usługi społeczne (np. w przypadku usług dla dzieci i młodzieży: CUS + PES Szkolenia oraz warsztaty wypracowujące system świadczenia usług w miejscowości X, w oparciu konkretne lokalne zasoby).</p> <p>Zarazem zasadne aby szereg nurtów edukacyjnych wspólnych dla OPS/CUS z całego województwa pozostawić do organizacji przez DOPS. Przykładem może być przygotowanie Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych.</p>	
15.	Projekt planu S. 33	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>3. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.</p>	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>3. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>
16.	Projekt planu S. 36	<p>Realizacja powyższych działań priorytetowych możliwa będzie poprzez:</p> <p>Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym</p> <p>Diagnoza RPDI jak i sytuacja w obszarze oraz opis wniosków nie przedstawiają potrzeb w kontekście podjęcia powyższych działań.</p>	<p>Proponujemy, aby w miejsce:</p> <p>Realizację modelowych pilotażowych działań tj. „Modelowe Centra Społeczne” oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym przedstawić zapis:</p> <p>1. wsparcie merytoryczne i finansowe w procesie przekształcania Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) w Centra Usług Społecznych (CUS),</p> <p>W szczególności:</p>

	<p>Ponadto: Polski system wypracował po wielu latach model Centrów Usług Społecznych. Zgodnie z jego zasadami Centra mają działać lokalnie na szczeblach gmin w oparciu o polski model administracyjny. CUS-y mogą być także tworzone przez kilka gmin. Modele świadczenia usług były wielokrotnie trenowane począwszy od Inicjatywy Wspólnotowej Equal, a następnie w kolejnych perspektywach - trenowano min. modele wokół niepełnosprawności, bezdomności, dzieci i młodzieży czy zdrowia psychicznego. Ośrodki Pomocy Społecznej i organizacje pozarządowe skupione w Dolnośląskim Forum Pomocy Społecznej spotykały się w Urzędzie Marszałkowskim przedstawiając opinię w tym temacie. Powtarzając tą opinię: System Pomocy Społecznej aby rozwinął model w kontekście wdrożenia systemu Usług Społecznych potrzebuje: (1) stabilnego i czytelnego prawa, (2) stałego rozwoju kompetencji kadr, (3) rozwoju systemowej współpracy z lokalnym otoczeniem - tj. podmiotami wspierającymi, w szczególności Jednostkami Samorządu Terytorialnego i podmiotami realizujących usługi, w szczególności Podmiotami Ekonomii Społecznej oraz (4) środków przeznaczonych do kontraktowania usług (w tym pochodzących z budżetów samorządowych, osób korzystających z usług w przypadku odpowiedniej zamożności oraz wspieranych budżetami regionu i kraju). Zatem nie jest dostrzegana potrzeba tworzenia kolejnych modeli. Wnioskujemy aby środki na tzw. kolejny model zostały przekierowane na powyższe aspekty w szczególności edukację i wsparcie przygotowujące realizację usług przez OPSy oraz Podmioty Ekonomii Społecznej (poza zmianami prawnymi, które może dokonać tylko parlament). Należy również zwrócić uwagę, że modelowe Centra nie powinny zastępować istniejących jednostek samorządu terytorialnego, które docelowo i tak będą musiały realizować</p>	<p>- informowanie, promowanie oraz edukacja wójtów/burmistrzów/prezydentów oraz rad gmin o czekających gminy zmianach w polityce społecznej ukierunkowanych na usługi społeczne. - aktywne wsparcie (merytoryczne i finansowe) procesów przekształcania OPS w CUS, zwłaszcza w kontekstach: planowania procesu przekształcenia, diagnozowania potrzeb mieszkańców, specyfikacji i wyceny usług, tworzenia programów usług społecznych oraz wdrażania i ewaluowania usług. Wsparcie realizowane powinno być we współpracy z: a) z kadrami OPS, b) z lokalnymi władzami samorządowymi, c) z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej, d) ze społecznościami lokalnymi - wsparcie finansowe dla rozwoju zaplecza infrastrukturalnego do realizacji usług zwłaszcza w gminach wiejskich i gminach z niskimi dochodami (w szczególności lokalowego i technicznego) 2. organizacja systemu rozwoju kompetencji oraz wsparcia kadr, W szczególności: - wdrożenie nieodpłatnych szkoleń dających uprawnienia do zatrudnienia w CUS na stanowiskach kierowniczych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, czy organizatorów usług społecznych (co umożliwi zatrudnienie kompetentnej kadry zgodnie z wymogami ustawowymi) - organizacja systemu edukacji i wzmacnianie kompetencji kadr OPS/CUS w aspektach branżowych i interpersonalnych (w związku z już odczuwanymi brakami kadrowymi w pomocy społecznej nadal niezbędne jest ułatwianie nabycia kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, a także rozwoju kompetencji osób zaangażowanych w organizację i realizację usług społecznych) - rozwój systemu wsparcia dla kadr w postaci superwizji,</p>
--	--	--

	<p>usługi. Nie można systemowo zrezygnować z tej odpowiedzialności na rzecz okresowo istniejących struktur. Należy tworzyć system zachęt i kompetencji, w którym to jednostki samorządu terytorialnego z udziałem Podmiotów Ekonomii Społecznej będą wstanie przygotować się, a następnie uruchomić narzędzie ustawowe, którym jest CUS. W przeciwnym wypadku trwałość przedsięwzięcia zakończy się wraz z końcem europejskiego finansowania, a mieszkańcy regionu pozostaną bez realizatorów usług.</p> <p>Podsumowując aktualnie szczególnie istotne jest wsparcie lokalnych OPSów i Podmiotów Ekonomii Społecznej, których jest niezmiernie mało lub mają niewystarczający potencjał aby przygotowywać się do aktywnego planowania i realizowania usług we współpracy z lokalnymi społecznościami.</p>	<p>coachingu, pomocy psychologicznej (w celu udzielenia wsparcia w przeżywanych kryzysach, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zapobiegnięciu utraty doświadczonych pracowników);</p> <ul style="list-style-type: none">– stworzenie możliwości edukacji kadr oraz organizacji superwizji, coachingu, pomocy psychologicznej w ramach programów europejskich realizowanej bezpośrednio przez same instytucje pomocy społecznej, wraz z wdrażaniem projektów dedykowanych dla klientów systemu pomocy społecznych oraz odbiorców usług społecznych. <p>3. wsparcie w rozwoju podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach),</p> <p>W szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– edukacja i wsparcie w tworzeniu nowych podmiotów realizujących usługi, w szczególności Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwłaszcza w mniejszych gminach)– organizacja spotkań jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi i Podmiotami Ekonomii Społecznej celem przedstawienia oferty swej działalności i nawiązania współpracy (np. w formie targów usług)– publikacja i aktualizacja bazy teleadresowej organizacji pozarządowych i Podmiotów Usług Społecznych z terenu województwa dolnośląskiego i obszarów ich działalności na stronach samorządu województwa <p>4. wsparcie w zakresie zapewnienia trwałości usług.</p> <p>W szczególności:</p> <p>systematyczna edukacja w zakresie możliwości i sposobów finansowania usług społecznych poprzez pozyskiwanie funduszy pochodzących z budżetów samorządowych wspieranych budżetami regionu, kraju, Unii Europejskiej oraz od osób korzystających z usług (w przypadku odpowiedniej zamożności)</p> <ul style="list-style-type: none">– budowanie i upowszechnianie modelu dobrych praktyk w zakresie realizowanych usług społecznych
--	---	--

			<p>– rozwój usług w ujęciu długoletnim, a nie tylko projektowym, co oznacza konieczność wdrożenia usług do systemu wieloletniego ich finansowania</p> <p>– konieczność zbudowania systemu wsparcia finansowego CUS po okresie wdrażania funduszy UE</p> <p>– stworzenie możliwości spotkań CUS w celu wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i inspirowania się</p>
17.	Projekt planu S. 37	<p>Jest</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie rozwoju i tworzenia nowych centrów usług społecznych i ośrodków interwencji kryzysowej/punktów interwencji kryzysowej, a także tworzenie Modelowych Centrów Społecznych. Wzmoczenie działań rzeczniczych na rzecz utworzenia, w każdym powiecie, środowiskowego domu samopomocy, a także podjęcie działań w celu wsparcia już istniejących i nowotworzonych centrów wsparcia zdrowia psychicznego. <p>Proponujemy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie rozwoju i tworzenia nowych centrów usług społecznych i ośrodków interwencji kryzysowej/punktów interwencji kryzysowej. Wzmoczenie działań rzeczniczych na rzecz utworzenia, w każdym powiecie, środowiskowego domu samopomocy, a także podjęcie działań w celu wsparcia już istniejących i nowotworzonych centrów wsparcia zdrowia psychicznego. <p>Uzasadnienie jak pkt 16</p>	<p>Proponujemy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie rozwoju i tworzenia nowych centrów usług społecznych i ośrodków interwencji kryzysowej/punktów interwencji kryzysowej. Wzmoczenie działań rzeczniczych na rzecz utworzenia, w każdym powiecie, środowiskowego domu samopomocy, a także podjęcie działań w celu wsparcia już istniejących i nowotworzonych centrów wsparcia zdrowia psychicznego.
18.	Projekt planu S. 39	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>4. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby</p>	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>4. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>

		budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.	
19.	Projekt planu S. 43	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>5. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.</p>	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>5. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>
20.	Projekt planu S. 48	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>6. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>Proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p> <p>Zasadne aby stymulować aktywną współpracę z PES, tak aby budować trwałe potencjały opierające się o podmioty specjalizujące się w danym obszarze usług.</p>	<p>Kryterium z mniejszą wagą punktową</p> <p>6. Premiowane kryterium podwykonawstwa usług przez podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.</p> <p>proponujemy przenieść do kryterium z większą wagą punktową.</p>
21.	Projekt planu S. 53	<p>Uważamy, za nie zasadny poniższy warunek horyzontalny. Uzasadnienie jak w pkt. 6, 10, 16</p> <p>„Modelowe Centra Społeczne” (MCS) oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” (RUO) w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym</p> <p>(w skład partnerstwa będą wchodziły gminy (miejskie, wiejskie, miejsko-wiejskie) oraz organizacje pozarządowe/podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne)</p> <p>a) Celem MCS będzie świadczenie usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców i szytych "na miarę", świadczonych stacjonarnie i mobilnie np. tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi wspierania osób z niepełnosprawnościami tj. np. usługi rehabilitacji lub reintegracji społeczno-zawodowej, zatrudnienie wspomagane i 	<p>Usunięcie zapisu:</p> <p>„Modelowe Centra Społeczne” (MCS) oraz „Rozwój Usług Opiekuńczych” (RUO) w ramach międzysektorowego partnerstwa na poziomie lokalnym</p> <p>(w skład partnerstwa będą wchodziły gminy (miejskie, wiejskie, miejsko-wiejskie) oraz organizacje pozarządowe/podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne)</p> <p>c) Celem MCS będzie świadczenie usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców i szytych "na miarę", świadczonych stacjonarnie i mobilnie np. tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi wspierania osób z niepełnosprawnościami tj. np. usługi rehabilitacji lub reintegracji społeczno-zawodowej, zatrudnienie wspomagane i wspierane, usługi wsparcia w ramach ŚDS, usługi asystencji osobistej, usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w

		<p>wspierane, usługi wsparcia w ramach ŚDS, usługi asystencji osobistej, usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w środowisku lokalnym, mieszkalnictwo społeczne (w tym mieszkania chronione, wspierane, usługi krótkoterminowego pobytu związane z usługami przerwy wytchnieniowej lub rehabilitacją), usługi edukacji specjalistycznej i włączającej, usługi transportowe, usługi pracy socjalnej, usługi kręgów wsparcia, usługi pracy środowiskowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi polityki prorodzinnej/wspierania rodziny np. usługi socjalizacyjne, wychowawcze oraz edukacyjne, usługi resocjalizacyjne, usługi socjoterapeutyczne, usługi wspierające i integracyjne, usługi organizacji czasu wolnego, usługi interwencji kryzysowej, usługi pieczy zastępczej, usługi poradnictwa specjalistycznego, usługi mediacji, usługi psychoterapeutyczne, usługi pracy socjalnej, usługi edukacyjne; • usługi reintegracji zawodowej i społecznej • usługi wspierania osób starszych np. usługi opiekuńcze (w tym bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne oraz specjalistyczne) świadczone w środowisku lokalnym, usługi wytchnieniowe, mieszkalnictwo społeczne (w tym mieszkania chronione, wspierane, usługi krótkoterminowego pobytu związane z usługami przerwy wytchnieniowej lub rehabilitacją), usługi towarzyszenia, usługi uaktywniające i edukacyjne, usługi sąsiedzkie <p>b) Celem RUO będzie rozwój usług w społeczności lokalnej poprzez utworzenie Ośrodków świadczenia usług. Przykładowy zakres wsparcia świadczony stacjonarnie lub mobilnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi asystencji osobistej • wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, 	<p>środowisku lokalnym, mieszkalnictwo społeczne (w tym mieszkania chronione, wspierane, usługi krótkoterminowego pobytu związane z usługami przerwy wytchnieniowej lub rehabilitacją), usługi edukacji specjalistycznej i włączającej, usługi transportowe, usługi pracy socjalnej, usługi kręgów wsparcia, usługi pracy środowiskowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi polityki prorodzinnej/wspierania rodziny np. usługi socjalizacyjne, wychowawcze oraz edukacyjne, usługi resocjalizacyjne, usługi socjoterapeutyczne, usługi wspierające i integracyjne, usługi organizacji czasu wolnego, usługi interwencji kryzysowej, usługi pieczy zastępczej, usługi poradnictwa specjalistycznego, usługi mediacji, usługi psychoterapeutyczne, usługi pracy socjalnej, usługi edukacyjne; • usługi reintegracji zawodowej i społecznej • usługi wspierania osób starszych np. usługi opiekuńcze (w tym bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne oraz specjalistyczne) świadczone w środowisku lokalnym, usługi wytchnieniowe, mieszkalnictwo społeczne (w tym mieszkania chronione, wspierane, usługi krótkoterminowego pobytu związane z usługami przerwy wytchnieniowej lub rehabilitacją), usługi towarzyszenia, usługi uaktywniające i edukacyjne, usługi sąsiedzkie <p>d) Celem RUO będzie rozwój usług w społeczności lokalnej poprzez utworzenie Ośrodków świadczenia usług. Przykładowy zakres wsparcia świadczony stacjonarnie lub mobilnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi asystencji osobistej • wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, społeczno-prawne, inne ważne społecznie • usługi opiekuńcze • usługi przerwy / opieki wytchnieniowej • usługi rehabilitacyjne, treningowe np. w zakresie
--	--	--	---

		<p>społeczno-prawne, inne ważne społecznie</p> <ul style="list-style-type: none">• usługi opiekuńcze• usługi przerwy / opieki wytchnieniowej• usługi rehabilitacyjne, treningowe np. w zakresie samoobsługi• usługi teleopieki, (m.in. opaski monitorujące)• usługi transportu (door-to-door)• opieka hospicyjna i paliatywna	<p>samoobsługi</p> <ul style="list-style-type: none">• usługi teleopieki, (m.in. opaski monitorujące)• usługi transportu (door-to-door) <p>opieka hospicyjna i paliatywna</p>
--	--	--	--